

schap uitmaakt, behoort het in den kring, niet der Praktische maar der Historische Godgeleerdheid tehuis, als strekkende om den Theoloog met den feitelijken toestand van kerk en christendom in betrekking tot den Staat, bepaaldelijk met de kerkelijke organisatie in zijne naaste omgeving bekend te maken.”<sup>(16)</sup>

Indien nu de bedoeling was, te onderscheiden tusschen de beschrijving van „de regeering der kerk” en de toepassing in de praktijk van hetgeen Gods woord dienaangaande leert; tusschen de kerk als lichaam des Heeren en het Instituut, dat een publiek rechterlijk karakter bezit, konden wij hiermede vrede hebben.

Dat dit niet het geval is, blijkt uit de verwijzing, niet naar de stelselmatige Godgeleerdheid, maar naar de Historie. En het is bepaald d ze voorstelling, die wij als onbijbelsch, onprotestantsch en onwetenschappelijk verwerpen, als eene verloochening van het koningschap van Jezus beschouwen, en ook voor de praktijk van het kerkelijk leven betreuren, omdat *zij* het is, waarvan ons volk de wrange vruchten ieder oogenblik plukt, zonder hunne herkomst te weten.

Indien de Hervormers geen ander beginsel hadden gekend, geen anderen regel waren gevolgd, zou de Gereformeerde kerk niet, gelijk nu, als eene nieuwe schepping uit Rome te voorschijn zijn gekomen. Onze Nederlandsche geloofsbelijdenis ademt dan ook eenen anderen geest.

„In de Heilige Schriftuur” lezen wij in Art. VII „is de wil van God volkomenlijk vervat.” Daartoe behoort ook „de geheele wijze van den dienst, welken God van ons eischt.” Wij hebben ook in de regeering der kerk, „noch de groote menigte, noch de oudheid, noch de concili n, decreten of besluiten van menschen te volgen, want alle menschen zijn uit zichzelf leugenaars en ijdelers dan de ijdelheid zelve. Daarom verwerpen wij van ganscher harte wat met dezen onfeilbaren regel niet overeenkomt.”

„Ondertusschen” zoo heet het in Art. XXXII „gelooven wij,

<sup>(16)</sup> Van Oosterzee: „Praktische Theologie.” Utrecht 1877. I, bladz. 20.